

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ETDA Recommendation on ICT Standard
for Electronic Transactions

ชมธอ. 9-2560

ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดี
ของบริการภาครัฐ

CLASSIFICATION AND IDENTIFICATION OF GOVERNMENT SERVICES

เวอร์ชัน 1.0

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ICS 35.100.01

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุนามเลขไอดีของบริการภาครัฐ

ชมธอ. 9-2560

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

อาคารเดอะ ไนน์ ทาวเวอร์ แกรนด์ พระรามเก้า (อาคารบี) ชั้น 21
เลขที่ 33/4 ถนนพระราม 9 แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10210
หมายเลขโทรศัพท์: 0 2123 1234 หมายเลขโทรสาร: 0 2123 1200

ประกาศโดย

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

คณะกรรมการจัดทำร่างข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความ
ให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ประธานคณะกรรมการ

นายศุภโชค จันทระประทีน

รักษาการผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ผู้ทำงาน

นายกำชัย จัดตานนท์

กรมศุลกากร

นางสาวชนิษฐา สหเมธาพัฒน์

กรมสรรพากร

นายธานินทร์ ตันกิติบุตร

บริษัท ไทยเทรอดเน็ต จำกัด

นายธิตกร ตระกูลศิริศักดิ์

สำนักโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

นายชาณิน เลหาพันธ์

สำนักวิจัยและพัฒนา

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ผู้ทำงานและเลขานุการ

นายเฉลิมชัย บวรนนท์

สำนักมาตรฐาน

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางในการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ แบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการภาครัฐ รวมถึงอธิบายแนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขโอไอดี (Object Identifier : OID) ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล และขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี โดยมีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพธอ. ดำเนินการเป็นหน่วยงานรับจดทะเบียน ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะฉบับนี้ได้พัฒนาตามแนวมาตรฐานของ Recommendation ITU-T X.660 (07/2011) และ International Standard ISO/IEC 9834-1:2012 Information technology - Procedures for the operation of object identifier registration authorities: General procedures and top arcs of the international object identifier tree โดยมีการนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ตลอดจนพิจารณาข้อมูล ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงให้ข้อเสนอแนะมาตรฐานฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น รวมทั้งให้สามารถนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยสำนักมาตรฐาน ภายใต้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

อาคารเดอะ ไนน์ ทาวเวอร์ แกรนด์ พระรามเก้า (อาคารบี) ชั้น 21 เลขที่ 33/4 ถนนพระราม 9

แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์: 0 2123 1234 โทรสาร: 0 2123 1200

E-mail: estandard.center@etda.or.th www.etda.or.th

คำนำ

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ จัดทำขึ้นโดยสำนักมาตรฐาน สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เพื่อกำหนดแนวทางในการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ แบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการภาครัฐ รวมถึงอธิบายแนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขโอไอดี (Object Identifier: OID) ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล และขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี โดยมีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพธอ. ดำเนินการเป็นหน่วยงานรับจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีในกิ่ง {joint-iso-itu-t(2) country(16) th(764) etda(1)} หรือ 2.16.764.1 ทั้งนี้ การระบุวัตถุทางสารสนเทศต่างๆ รวมถึงบริการภาครัฐและแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วยหมายเลขโอไอดีที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากลอันถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านมาตรฐานที่สำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประมวลผลข้อมูลของเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องสามารถอ้างอิงวัตถุต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน

สารบัญ

1. ขอบข่าย	1
2. บทนิยาม	1
3. แนวทางการจำแนกประเภทของบริการภาครัฐ	1
3.1 การจำแนกประเภทของบริการภาครัฐ	1
3.2 การระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ	2
4. แนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขโอไอดี	3
4.1 นิยามของหมายเลขโอไอดี	3
4.2 โครงสร้างหมายเลขโอไอดี	4
4.3 การกำหนดหมายเลขโอไอดีสำหรับระบุบริการภาครัฐ	4
5. ขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีสำหรับระบุบริการภาครัฐ	6
5.1 คุณสมบัติของหน่วยงานผู้ยื่นคำร้อง	6
5.2 ช่องทางการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี	6
5.3 บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ	6
5.4 ขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี	7
5.5 ขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี	9
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างหนังสือการขอจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี	10
ภาคผนวก ข. ตัวอย่างความตกลงว่าด้วยการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกึ่งร่วม บรรณานุกรม	11 12

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 1 โครงสร้างหมายเลขโอไอดี (OID tree structure)	4
รูปที่ 2 โครงสร้างหมายเลขโอไอดีสำหรับแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์	5
รูปที่ 3 แผนภูมิขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี	8
รูปที่ 4 แผนภูมิขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี	9

ประกาศสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ

เพื่อกำหนดแนวทางในการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ แบบฟอร์มหรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบริการภาครัฐ และอธิบายแนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขไอไอดี (Object Identifier: OID) ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล ตลอดจนถึงขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขไอไอดี โดยมีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยรับผิดชอบ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จึงประกาศข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ เลขที่ ชมธอ. ๙ - ๒๕๖๐ ปรากฏตามท้ายประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓) กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(นางสุรางคณา วายุภาพ)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ว่าด้วยการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดี ของบริการภาครัฐ

1. ขอบข่าย

เอกสารฉบับนี้กำหนดแนวทางในการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ แบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการภาครัฐ รวมถึงอธิบายแนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขไอดี (Object Identifier: OID) ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล และขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขไอดี โดยมีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพรอ. ดำเนินการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

2. บทนิยาม

ในส่วนนี้แสดงถึงคำนิยามของศัพท์ทางเทคนิคที่มีการกล่าวถึงในเอกสารฉบับนี้

วัตถุ (Object)	สิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลก ซึ่งในที่นี้จะหมายถึงโลกที่เกี่ยวกับการสื่อสารโทรคมนาคมและการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ โดยสิ่งนั้นสามารถถูกระบุด้วยชื่อและนำไปจดทะเบียนได้ [1]
ตัวระบุ (Identifier)	ลำดับของตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ หรือรูปแบบอื่นๆ ที่ใช้ในการระบุวัตถุ หรือแสดงความสัมพันธ์ไปยังวัตถุที่เก็บอยู่ในคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงวัตถุนั้นได้
หมายเลขไอไอดี (Object Identifier: OID)	รายการลำดับของตัวเลขจำนวนเต็ม สำหรับระบุโหนดต่าง ๆ ในโครงสร้างหมายเลขไอไอดีแบบต้นไม้ (International Object Identifier Tree) ตั้งแต่โหนดต้นกำเนิด (Root) จนถึงโหนดที่ระบุวัตถุที่เจาะจงนั้น ๆ [1]
หน่วยงานรับผิดชอบ (Registration Authority)	หน่วยงานซึ่งให้บริการรับผิดชอบหมายเลขไอไอดี [1]
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ (Registrar)	บุคคลผู้ทำหน้าที่ดูแลทะเบียนหมายเลขไอไอดีของหน่วยงานรับผิดชอบนั้น ๆ

3. แนวทางการจำแนกประเภทของบริการภาครัฐ

3.1 การจำแนกประเภทของบริการภาครัฐ

ในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐมีการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนแบบฟอร์มหรือเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้ให้บริการและประชาชนผู้ใช้บริการ (Government-to-Customer services) และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยตนเอง

(Government-to-Government services) ตัวอย่างเช่น การส่งแบบฟอร์มคำร้องจากผู้ใช้บริการให้กับหน่วยงาน การออกใบรับรองหรือใบสำคัญจากหน่วยงานให้กับผู้ใช้บริการ การส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาจากหน่วยงานหนึ่งมายังอีกหน่วยงานหนึ่ง เป็นต้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐแต่ละหน่วยงานมีบริการและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนมาก การจำแนกประเภทของบริการภาครัฐจะช่วยให้ผู้ใช้บริการและโปรแกรมประยุกต์สามารถค้นหาบริการและเข้าถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการได้ง่าย นอกจากนี้ยังช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถบริหารจัดการบริการและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบ

โดยทั่วไป บริการภาครัฐและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องมีคุณลักษณะ (Attributes) พื้นฐานดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อหน่วยงาน (Organization) ที่ให้บริการภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นต้น
- (2) ชื่อบริการภาครัฐ (Service) ที่หน่วยงานเป็นผู้ให้บริการ เช่น การจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออก การออกหนังสืออนุญาต เป็นต้น
- (3) ชื่อแบบฟอร์ม/เอกสาร (Form/Document) ที่ใช้กับบริการภาครัฐแต่ละบริการ เช่น คำร้องขอรับหนังสืออนุญาตให้ส่งออก หนังสืออนุญาตให้ส่งออก เป็นต้น
- (4) เวอร์ชัน (Version) ของแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบฟอร์มเวอร์ชัน 1 แบบฟอร์มเวอร์ชัน 2 เป็นต้น
- (5) ข้อมูลของแบบฟอร์ม/เอกสาร (Form/Document Information) ที่ใช้อธิบายรูปแบบหรือข้อมูลประกอบของแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบฟอร์ม/เอกสารรูปแบบ PDF, แบบฟอร์ม/เอกสารรูปแบบ XML Schema (XSD), เอกสารแนวทางการใช้งาน (Message Usage Guide) เป็นต้น

3.2 การระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐ

ในการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐตามคุณลักษณะข้างต้นจำเป็นจะต้องมีการใช้ตัวระบุ (Identifier) เพื่อให้การจำแนกประเภทของบริการภาครัฐและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องมีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากลและสามารถเข้าถึงได้ โดยความต้องการเบื้องต้นสำหรับหมายเลขไอดีที่ใช้ในการระบุเอกลักษณ์ของบริการภาครัฐมีดังต่อไปนี้

- (1) ตัวระบุต้องสามารถนำไปประมวลผลโดยโปรแกรมประยุกต์ (application) ที่แตกต่างกันได้
- (2) ตัวระบุต้องมีความเป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล เพื่อให้บริการและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกระบุนั้นสามารถใช้งานได้ทั่วโลก
- (3) ตัวระบุต้องใช้งานได้ไม่จำกัดจำนวน เพื่อให้รองรับบริการและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีจำนวนมาก
- (4) ตัวระบุต้องคงอยู่ได้นานหรือถาวร โดยไม่มีการนำตัวระบุเดิมมาใช้งานซ้ำอีก
- (5) ตัวระบุต้องมีรูปแบบหรือโครงสร้างที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล
- (6) ตัวระบุต้องสืบค้นได้ง่าย เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกระบุได้
- (7) ตัวระบุต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ทำหน้าที่บริหารจัดการอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน

4. แนวทางการระบุหมายเลขไอดีของบริการภาครัฐด้วยหมายเลขไอไอดี

จากความต้องการเบื้องต้นสำหรับหมายเลขไอไอดีที่ใช้ในการระบุเอกลักษณ์ของบริการภาครัฐนั้น หมายเลขไอไอดี (Object Identifier : OID) เป็นตัวระบุรูปแบบหนึ่งที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการจำแนกประเภทและระบุหมายเลขไอไอดีของบริการภาครัฐ โดยหมายเลขไอไอดีมีคุณสมบัติที่สำคัญดังต่อไปนี้

- (1) ตัวระบุหลักเป็นตัวเลขจำนวนเต็ม และสามารถใช้อักษรภาษาต่างๆ เป็นตัวระบุเพิ่มเติม ซึ่งสามารถนำไปประมวลผลโดยโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ได้
- (2) ระบุวัตถุด้วยชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล (globally unambiguous name) เข้าใจตรงกัน และใช้งานได้ทั่วโลก
- (3) ไม่จำกัดจำนวนการใช้งาน เนื่องจากการบริหารจัดการหมายเลขไอไอดีอาศัยกระบวนการมอบอำนาจให้กับหน่วยงานรับผิดชอบเป็นลำดับขั้น ทำให้การจัดสรรหมายเลขไอไอดีสามารถทำต่อไปได้เรื่อยๆ เป็นลำดับ
- (4) ระบุวัตถุด้วยชื่อเรียกถาวร (persistent name) ของวัตถุนั้นโดยจะไม่มี การนำชื่อหรือหมายเลขไอไอดีมาใช้ซ้ำอีก
- (5) มีมาตรฐานสากลต่างๆ รองรับ เช่น Rec. ITU-T X.660 | ISO/IEC 9834-1, Rec. ITU-T X.662 | ISO/IEC 9834-3, Rec. ITU-T X.667 | ISO/IEC 9834-8, ISO/TS 13582
- (6) มีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมหมายเลขไอไอดีเพื่อการค้นหา เรียกว่า คลังหมายเลขไอไอดี (OID Repository) หรือ ทะเบียนหมายเลขไอไอดี (OID Registry)
- (7) จำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบมาทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสรรหมายเลขไอไอดีตามข้อกำหนดในมาตรฐาน

4.1 นิยามของหมายเลขไอไอดี

องค์กรระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานที่สำคัญของโลก 3 องค์กร ประกอบด้วย สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ภาควิชาการกำหนดมาตรฐานโทรคมนาคม (International Telecommunication Union, Telecommunication Standardization Sector : ITU-T) องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) และ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC) ได้ร่วมกันพัฒนาหมายเลขไอไอดีขึ้น เพื่อใช้ในการระบุวัตถุทุกอย่างด้วยชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ในระดับสากล (globally unambiguous name) และเป็นชื่อเรียกถาวร (persistent name) ของวัตถุนั้นโดยจะไม่มี การนำชื่อหรือหมายเลขไอไอดีมาใช้ซ้ำอีก

เอกสาร Recommendation ITU-T X.660 (07/2011) และ ISO/IEC 9834-1: 2012 [1] ได้ให้คำนิยามของวัตถุ (Object) และหมายเลขไอไอดี (Object Identifier : OID) ไว้ในข้อ 3.5.10 และ 3.5.11 ตามลำดับ ดังนี้

Object   “Anything in some world, generally the world of telecommunications and information processing or some part thereof, which is identifiable (can be named), and may be registered.”

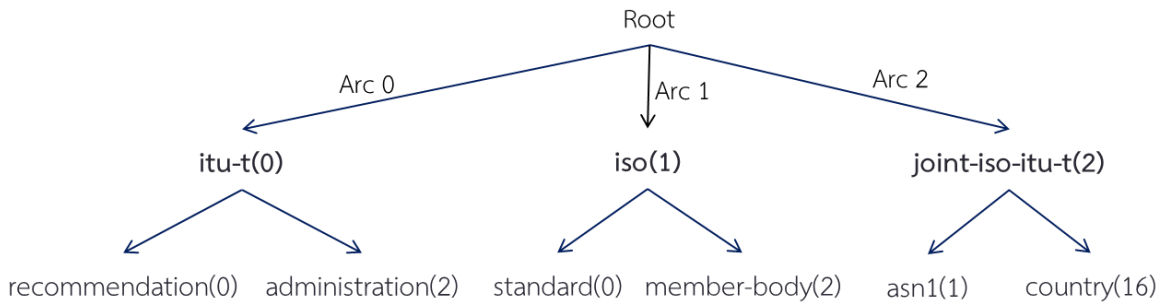
วัตถุ สิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลก ซึ่งในที่นี้จะหมายถึงโลกที่เกี่ยวกับการสื่อสารโทรคมนาคมและการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ โดยสิ่งนั้นสามารถถูกระบุด้วยชื่อและนำไปจดทะเบียนได้

Object Identifier “An ordered list of primary integer values from the root of the international object identifier tree to a node, which unambiguously identifies that node.”

หมายเลขโอไอไอที รายการลำดับของตัวเลขจำนวนเต็ม สำหรับระบุโหนดต่าง ๆ ในโครงสร้างหมายเลขโอไอไอทีแบบต้นไม้ (international object identifier tree) ตั้งแต่โหนดต้นกำเนิด (Root) จนถึงโหนดที่ระบุวัตถุที่เจาะจงนั้น ๆ

4.2 โครงสร้างหมายเลขโอไอไอที

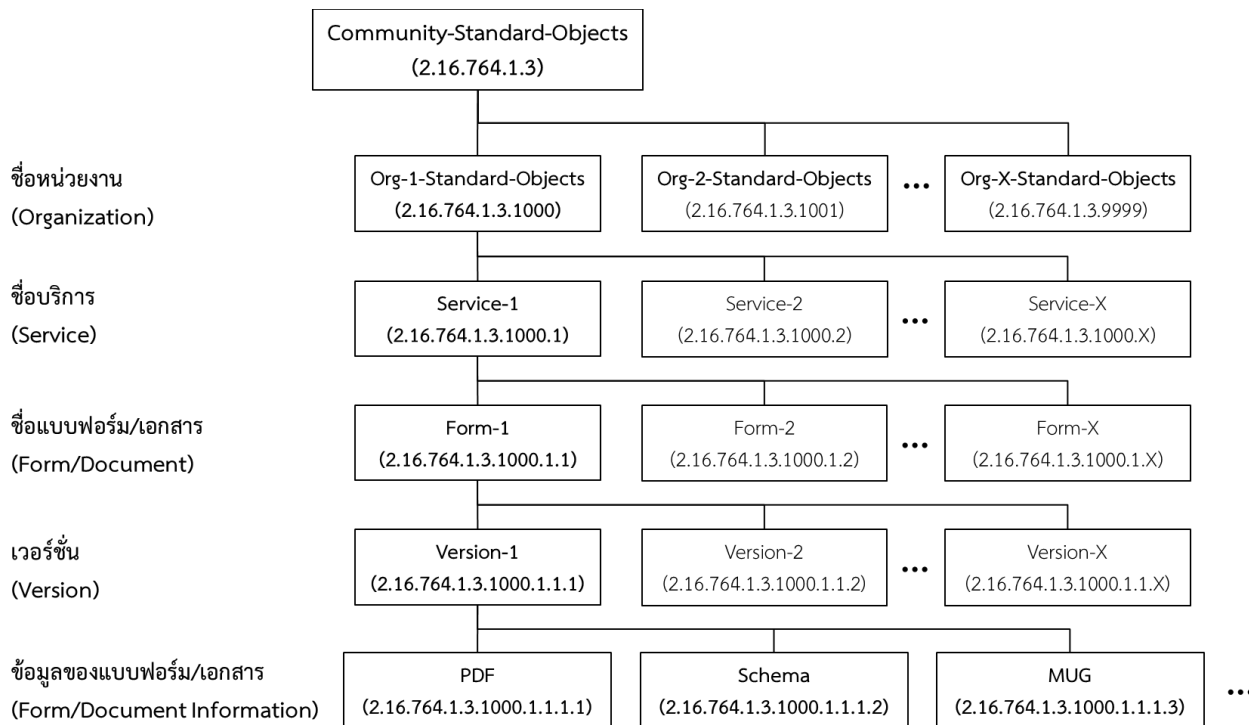
หมายเลขโอไอไอทีอาศัยโครงสร้างหมายเลขโอไอไอทีแบบต้นไม้ (OID tree structure) ซึ่งประกอบด้วย โหนด (node) หลายโหนด โดยแต่ละโหนดใช้ในการระบุเอกลักษณ์ของวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น และมีกิ่ง (arc) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโหนดคลดหลั่นกันเป็นลำดับชั้น เพื่อใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุต่าง ๆ

รูปที่ 1 โครงสร้างหมายเลขโอไอไอที (OID tree structure)

4.3 การกำหนดหมายเลขโอไอไอทีสำหรับระบุบริการภาครัฐ

สพธอ. ในฐานะเป็นหน่วยงานรับจดทะเบียน (Registration Authority) ในกิ่ง {joint-iso-itu-t(2) country(16) th(764) etda(1)} หรือ 2.16.764.1 มีการกำหนดโครงสร้างหมายเลขโอไอไอทีภายใต้กิ่ง Community-Standard-Objects (2.16.764.1.3) ในช่วงตัวเลข 1000 - 9999 เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหมายเลขโอไอไอทีสำหรับระบุบริการภาครัฐและแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตามที่แสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 โครงสร้างหมายเลขโอไอดีสำหรับแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

โดยมีคำอธิบายของการนำหมายเลขโอไอดีไปใช้งานในแต่ละลำดับชั้นภายใต้กิ่ง Community-Standard-Objects (2.16.764.1.3) ดังนี้

- (1) กิ่งระดับชื่อหน่วยงาน (Organization) เป็นหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุวัตถุตามข้อกำหนดในมาตรฐานของหน่วยงาน ซึ่งต้องการใช้งานหมายเลขโอไอดีสำหรับระบุบริการภาครัฐและแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ โดย สพอ. จะมอบอำนาจให้หน่วยงานนั้น ๆ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อกำหนดหน้าที่ในการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีของหน่วยงานเอง

หมายเหตุ: กรณีมีหน่วยงานมากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่ให้บริการภาครัฐหรือมีแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกัน และมีการใช้งานหมายเลขโอไอดีภายใต้กิ่งของหน่วยงานตนเองอยู่แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดกิ่งระดับชื่อหน่วยงานในลักษณะกิ่งร่วม (เช่น กิ่ง Joint-Org1-Org2-Standard-Objects เป็นต้น) สำหรับใช้ระบุบริการและแบบฟอร์ม/เอกสารที่มีการใช้งานร่วมกันได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำความตกลงว่าด้วยการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกิ่งร่วมว่าจะให้หน่วยงานใดทำหน้าที่บริหารจัดการกิ่งร่วมดังกล่าว

- (2) กิ่งระดับชื่อบริการ (Service) เป็นหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุบริการภาครัฐของแต่ละหน่วยงาน
- (3) กิ่งระดับชื่อแบบฟอร์ม/เอกสาร (Form/Document) เป็นหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์สำหรับแต่ละบริการภาครัฐ
- (4) กิ่งระดับเวอร์ชัน (Version) เป็นหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุเวอร์ชันของแบบฟอร์ม/เอกสาร
- (5) กิ่งระดับข้อมูลของแบบฟอร์ม/เอกสาร (Form/Document Information) เป็นหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุรูปแบบหรือข้อมูลประกอบของแบบฟอร์ม/เอกสาร เช่น แบบฟอร์ม/เอกสารรูปแบบ PDF แบบฟอร์ม/เอกสารรูปแบบ XML Schema (XSD) เอกสารแนวทางการใช้งาน (Message Usage Guide) เป็นต้น

5. ขั้นตอนการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีสำหรับระบบบริการภาครัฐ

หน่วยงานที่ประสงค์จะใช้งานหมายเลขโอไอดีสำหรับระบบบริการภาครัฐและแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องดำเนินการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีเพื่อใช้ระบุวัตถุของหน่วยงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในบทนี้ จากนั้น สพรอ. จะมอบอำนาจการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีภายใต้กึ่ง Community-Standard-Objects (2.16.764.1.3) ให้หน่วยงานนั้น ๆ สามารถจัดสรรหมายเลขโอไอดีในกึ่งของหน่วยงานตนเองได้

5.1 คุณสมบัติของหน่วยงานผู้ยื่นคำร้อง

ผู้ยื่นคำร้องต้องเป็นหน่วยงาน หรือเครือข่ายหน่วยงาน หรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งมีความประสงค์ที่จะจดทะเบียนวัตถุเป็นหมายเลขโอไอดีภายใต้กึ่ง Community-Standard-Objects (2.16.764.1.3)

5.2 ช่องทางการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี

เว็บไซต์ระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี (Object Identifier (OID) Registry) ของ สพรอ. ซึ่งเข้าถึงได้จาก URL: <https://oid.estandard.center>

5.3 บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ

หน่วยงานผู้ยื่นคำร้อง

- (1) ผู้ดำเนินการของหน่วยงาน คือ บุคคลที่หน่วยงานผู้ยื่นคำร้องมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการส่งแบบคำขอจดทะเบียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องทางเว็บไซต์จดทะเบียนหมายเลขโอไอดี รวมถึงการส่งข้อมูลเพิ่มเติมตามที่เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนร้องขอ และมีหน้าที่ในการบริหารจัดการข้อมูลหมายเลขโอไอดีภายใต้กึ่งของหน่วยงานผ่านทางเว็บไซต์จดทะเบียนหมายเลขโอไอดี เพื่อนำเสนอต่อผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงาน
- (2) ผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงาน คือ บุคคลที่หน่วยงานผู้ยื่นคำร้องมอบหมายให้ทำหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของการบริหารจัดการข้อมูลหมายเลขโอไอดีภายใต้กึ่งของหน่วยงาน เพื่ออนุมัติให้เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนดำเนินการบันทึกข้อมูลหมายเลขโอไอดีในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- (3) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบคำขอจดทะเบียน การตรวจสอบความซ้ำซ้อนของค่าที่ผู้ดำเนินการของหน่วยงานเสนอมากับค่าที่มีอยู่ในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี และทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ดำเนินการของหน่วยงานเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมและแจ้งผลการจดทะเบียน รวมถึงการดำเนินการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี
- (4) ผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 1 ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี เพื่อนำเสนอต่อผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 2
- (5) ผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 2 ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี เพื่ออนุมัติให้ดำเนินการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี

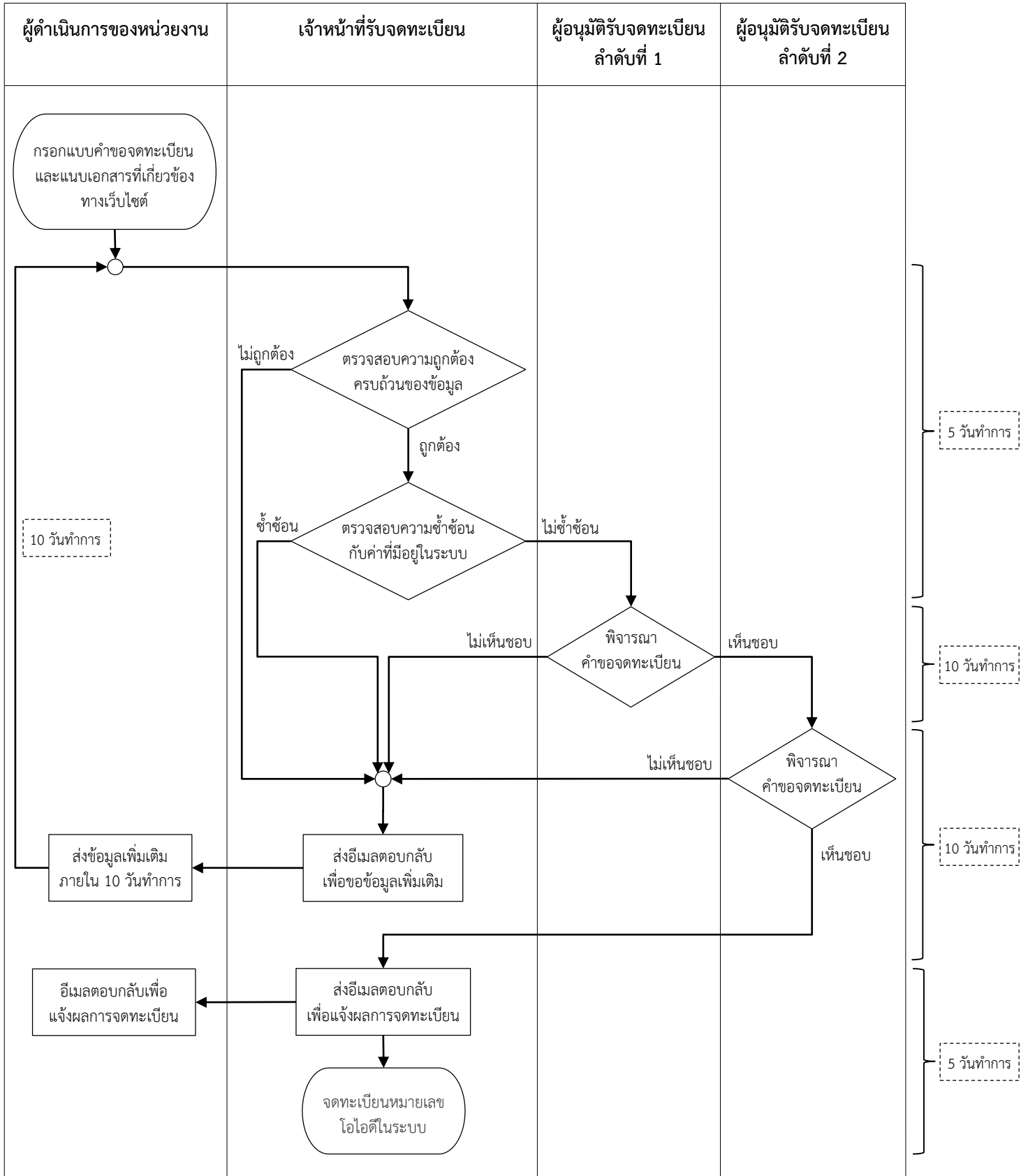
5.4 ขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี

ขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี ให้เป็นไปตามแผนภูมิขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี ตามที่แสดงดังรูปที่ 3

- (1) หน่วยงานผู้ยื่นคำร้องจัดทำหนังสือการขอจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีที่ลงนามโดยผู้มีอำนาจลงนามของหน่วยงาน ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก.

หมายเหตุ: กรณีมีหน่วยงานมากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่ให้บริการภาครัฐหรือมีแบบฟอร์ม/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกัน และมีการใช้งานหมายเลขโอไอดีภายใต้กึ่งของหน่วยงานตนเองอยู่แล้ว หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสงค์จะใช้งานหมายเลขโอไอดีในลักษณะกึ่งร่วม ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความตกลงว่าด้วยการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกึ่งร่วม ดังตัวอย่างในภาคผนวก ข. และให้หน่วยงานผู้ยื่นคำร้องแนบเอกสารดังกล่าวมาด้วย

- (2) ผู้ดำเนินการของหน่วยงานกรอกแบบคำขอจดทะเบียนและแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องตามข้อ (1) ทางเว็บไซต์ระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี
- (3) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบคำขอจดทะเบียน และตรวจสอบความซ้ำซ้อนของหมายเลขโอไอดีที่ผู้ดำเนินการของหน่วยงานเสนอมากับค่าที่มีอยู่ในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดีภายใน 5 วันทำการ หากไม่ถูกต้องหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ทางเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนจะส่งอีเมลตอบกลับแจ้งให้ผู้ดำเนินการของหน่วยงานทราบ โดยผู้ดำเนินการของหน่วยงานจะต้องส่งข้อมูลเพิ่มเติมภายใน 10 วันทำการ หลังได้รับการแจ้งจากเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน แล้วให้เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนตรวจสอบจนกว่าข้อมูลจะถูกต้องครบถ้วน
- (4) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนเสนอคำขอจดทะเบียนให้ผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 1 พิจารณาความเหมาะสมของการจดทะเบียน เพื่อเห็นชอบภายใน 10 วันทำการ หลังจากผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน ในกรณีผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 1 ไม่เห็นชอบ ทางเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนจะส่งอีเมลตอบกลับแจ้งให้ผู้ดำเนินการของหน่วยงานทราบ โดยผู้ดำเนินการของหน่วยงานจะต้องส่งข้อมูลเพิ่มเติมภายใน 10 วันทำการ หลังจากการส่งอีเมลแจ้งจากเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน แล้วให้เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ (3)
- (5) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนเสนอคำขอจดทะเบียนให้ผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 2 พิจารณาความเหมาะสมของการจดทะเบียน เพื่อเห็นชอบภายใน 10 วันทำการ หลังจากได้รับความเห็นชอบจากผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 1 ในกรณีผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 2 ไม่เห็นชอบ ทางเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนจะส่งอีเมลตอบกลับแจ้งให้ผู้ดำเนินการของหน่วยงานทราบ โดยผู้ดำเนินการของหน่วยงานจะต้องส่งข้อมูลเพิ่มเติมภายใน 10 วันทำการ หลังจากการส่งอีเมลแจ้งจากเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน แล้วให้เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ (3)
- (6) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนส่งอีเมลตอบกลับแจ้งให้ผู้ดำเนินการของหน่วยงานทราบผลการจดทะเบียนภายใน 5 วันทำการ หลังจากได้รับความเห็นชอบจากผู้อนุมัติรับจดทะเบียนลำดับที่ 2
- (7) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี

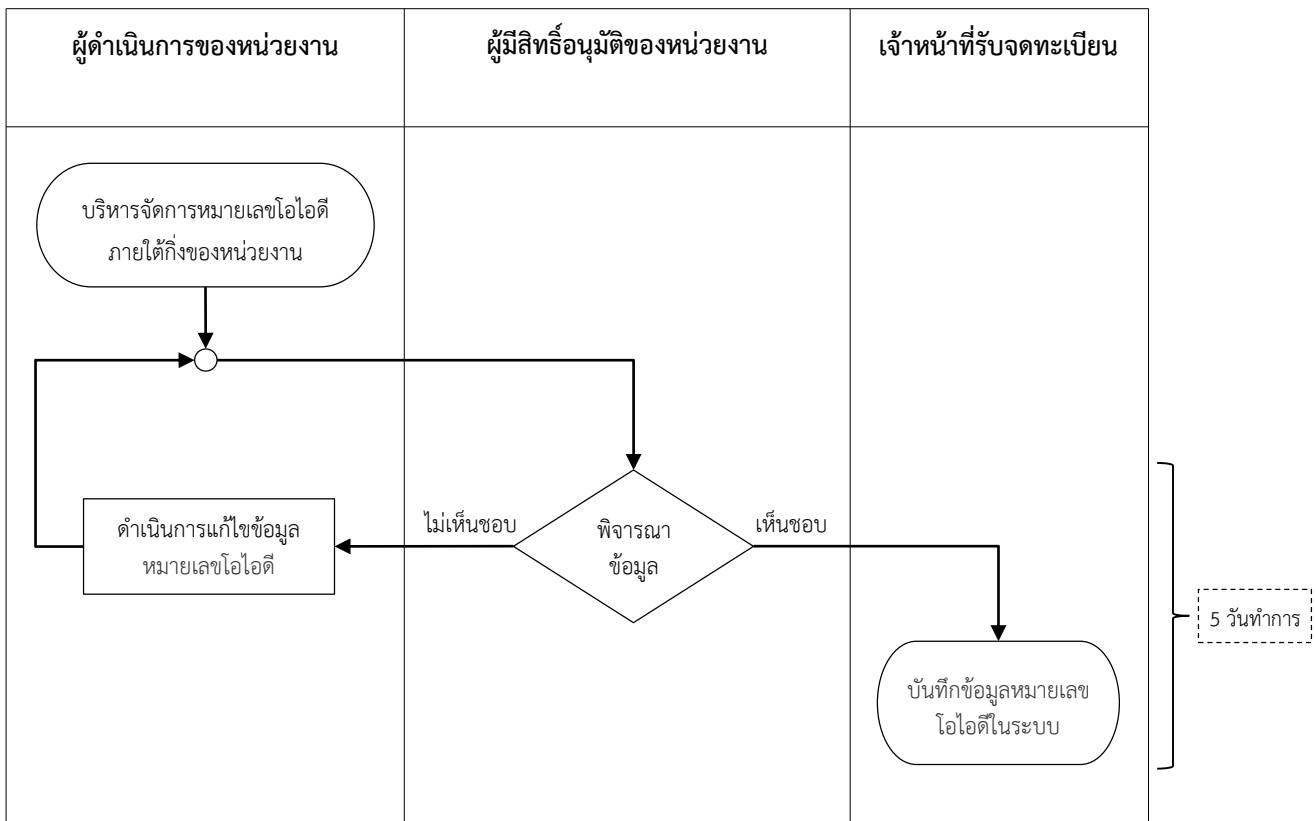
รูปที่ 3 แผนภูมิขั้นตอนการพิจารณาจดทะเบียนหมายเลขไอไอดี

5.5 ขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี

ขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี ให้เป็นไปตามแผนภูมิขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี ตามที่แสดงดังรูปที่ 4

- (1) หลังจากเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนได้ดำเนินการจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีในระบบเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานผู้ยื่นคำร้องจะได้รับบัญชีผู้ใช้งาน ได้แก่ บัญชีสำหรับผู้ดำเนินการของหน่วยงาน และบัญชีสำหรับผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงาน สำหรับบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีภายใต้กิ่งของหน่วยงานผ่านทางเว็บไซต์ระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี
- (2) ผู้ดำเนินการของหน่วยงานสามารถบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีภายใต้กิ่งของหน่วยงาน ได้แก่ การแก้ไขคำอธิบายหรือข้อมูลเพิ่มเติมของหมายเลขโอไอดี และการเพิ่มหมายเลขโอไอดีภายใต้กิ่งของหน่วยงาน
- (3) ผู้ดำเนินการของหน่วยงานยืนยันข้อมูล และเสนอให้ผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงานพิจารณา เพื่อให้ผู้มีสิทธิอนุมัติเห็นชอบ ในกรณีผู้มีสิทธิอนุมัติไม่เห็นชอบ ทางผู้ดำเนินการของหน่วยงานจะต้องดำเนินการแก้ไขข้อมูลตามขั้นตอนในข้อ (2)
- (4) เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนดำเนินการบันทึกข้อมูลหมายเลขโอไอดีที่ผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงานเห็นชอบแล้วในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดีภายใน 5 วันทำการ หลังจากได้รับข้อมูลจากหน่วยงานผู้ยื่นคำร้อง

รูปที่ 4 แผนภูมิขั้นตอนการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดี

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างหนังสือการขอจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรื่อง การขอจดทะเบียนหมายเลขโอไอดี (Object Identifier : OID) สำหรับ _____ <ชื่อหน่วยงาน> _____

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

เนื่องด้วย _____ <ชื่อหน่วยงาน> _____ มีความประสงค์ขอจดทะเบียนหมายเลขโอไอดีภายใต้ที่ Community-Standard-Objects (2.16.764.1.3) เพื่อใช้ระบุวัตถุตามข้อกำหนดที่เกี่ยวกับมาตรฐานของหน่วยงาน ตัวอย่างเช่น _____ <ตัวอย่างบริการหรือแบบฟอร์ม/เอกสารของหน่วยงาน> _____

ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ _____ <ชื่อหน่วยงาน> _____ จึงขอ
มอบหมายบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงานในระบบทะเบียนหมายเลขโอไอดี ดังนี้

(1) ผู้ดำเนินการของหน่วยงาน

ชื่อ-นามสกุล : _____

อีเมล : _____

โทรศัพท์ : _____

(2) ผู้มีสิทธิอนุมัติของหน่วยงาน

ชื่อ-นามสกุล : _____

อีเมล : _____

โทรศัพท์ : _____

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(_____)

ผู้มีอำนาจลงนามของหน่วยงาน

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างความตกลงว่าด้วยการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกึ่งร่วม

ความตกลง

ระหว่าง

<ชื่อหน่วยงาน 1>

กับ

<ชื่อหน่วยงาน 2>

ว่าด้วยการบริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกึ่งร่วม

<ชื่อหน่วยงาน 1> และ <ชื่อหน่วยงาน 2> ได้ตกลงกันให้ <ชื่อหน่วยงาน> เป็น
หน่วยงานรับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการหมายเลขโอไอดีสำหรับกึ่งร่วมของ <ชื่อหน่วยงาน 1> และ
<ชื่อหน่วยงาน 2>

(_____)

ผู้มีอำนาจลงนามของหน่วยงาน 1

วันที่ _____

(_____)

ผู้มีอำนาจลงนามของหน่วยงาน 2

วันที่ _____

บรรณานุกรม

- [1] Recommendation ITU-T X.660 (07/2011) | International Standard ISO/IEC 9834-1 :2012 Information technology- Procedures for the operation of object identifier registration authorities: General procedures and top arcs of the international object identifier tree.
- [2] ITU-T Handbook, “Object identifiers (OIDs) and their registration authorities”, 2010.